بند به بند

جلد دوم

مجموعه تمرین برای نی

(راست کوک)

سیامک جهانگیری

مؤسسه‌ی فرهنگی ـ هنری ماهور

تهران ۱۴۰۲

فهرست

پیش‌گفتار ۶
گستره‌ی صوتی ساز نی ۷
دستگاه شور از مبنای «لا» ۸
آواز ابوعطا از مبنای «ر» ۲۵
آواز بیات ترک از مبنای «دو» ۳۰
آواز افشاری از مبنای «ر» ۳۵
آواز دشتی از مبنای «می» ۴۰
دستگاه نوا از مبنای «ر» ۴۵
دستگاه همایون از مبنای «سل» و آواز بیات اصفهان از مبنای «دو» ۵۳
دستگاه سه‌گاه از مبنای «سی کرن» ۶۴
دستگاه چهارگاه از مبنای «سل» ۷۲
دستگاه ماهور از مبنای «سل» ۷۸
دستگاه راست‌پنج‌گاه از مبنای «فا» ۸۶

پیش‌گفتار

کتابِ حاضر، در ادامه و روندِ آموزشیِ کتابِ بند به بند، جلد اول – بر اساسِ ویژگی‌های سازِ نی و ساختارِ موسیقی ایرانی برای دوره‌ی پیش‌رفته‌ی نوازندگی، تهیه و تدوین شده است. این مجموعه نیز مانند کتابِ اول، به جهتِ کسبِ مهارت در نوازندگی ساز نی، در اجرایِ راست کوک‌ها در این ساز نوشته شده است. از آنجا که ویژگی‌های اجرایی و به کارگیریِ برخی فواصل، در اجرایِ راست‌کوک‌ها، در سازِ نی کمی دشوارتر از چپ‌کوک‌ها بوده، بنابراین تمرین‌های این مجموعه با نگاه به این امر در نوازندگی این ساز ساخته شده‌اند. توالیِ نغمگی، تغییرات درونِ یک دستگاه یا آواز، نُت‌های متغییر، شکل‌گیریِ ساختار مُدال، با توجه به ساختار ردیف موسیقیِ کلاسیک ایران، ارائه‌ی انگشت‌گذاری، تغییر نغماتِ بالقوه به بالفعل، به فراخورِ تغییراتِ ساختاری، تاکیدات و ترکیبات مختلف، نقشِ نفس‌گیری در اجرا، ارائه‌ی گونه‌های مختلف ریتمیک در تمریناتِ موجود، چالش‌های اجرایی متعددی را ایجاد می‌کنند که این امر با تمرین و تمرکز می‌تواند بر توانایی اجرا و به کارگیریِ این ساز در اجرایِ قطعات و ردیفِ راست‌کوک تسلطِ بیشتری را برای نوازنده به همراه داشته باشد.

قطعات تُندایِ مشخص ندارند. زیرا بهتر است در ابتدا با سرعتِ پایین و سپس– به فراخورِ توانایی هر فرد با تُندایِ بالاتر اجرا شوند.

سیامک جهانگیری
بهار ۱۴۰۲